

SINT-DENIJS-BOEKEL HEUFKENSSTRAAT

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

CATELINE CLEMENT

1 GEMOTIVEERD ADVIES

1.1 DE VOLLEDIGHEID VAN HET UITGEVOERDE VOORONDERZOEK

De gemeente Zwalm wenst in de stationsbuurt van deelgemeente Sint-Denijs-Boekel, de terreinen van een voormalige goederenkoer in te richten als een aangename ontmoetingsplek. Dit project is gerealiseerd in samenwerking met Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen en Hogeschool Gent. Met minimale ingrepen wenst de gemeente een plek te creëren met aandacht voor biodiversiteit, klimaat en duurzaamheid.

Het projectgebied bevindt zich buiten een historische kern en wordt dus gekenmerkt door een lage densiteit aan historische bebouwing. De vraagstelling in dit geval richt zich vooral op de landschappelijke historiek van het terrein, de gebruiksgeschiedenis en de impact van de geplande werken.

SOLVA voerde in opdracht van Gemeente Zwalm het voorgeschreven archeologische (voor)onderzoek uit. Ten behoeve van het bekomen van een bekrachtigde archeologienota is een **bureauonderzoek** uitgevoerd. Hierbij was het mogelijk om al het noodzakelijke vooronderzoek uit te voeren.

1.2 DE AFWEZIGHEID VAN EEN ARCHEOLOGISCHE SITE

Heden zijn binnen het projectgebied, evenals in de directe omgeving, geen archeologische sporen of vondsten vastgesteld. Hoewel we de eventuele aanwezigheid van archeologische sporen binnen het projectgebied niet kunnen uitsluiten, achten we de kans bijzonder klein. Niet alleen paalt het terrein aan de **spoorweg Brussel – Kortrijk**, aangelegd in 1868, maar kende het terrein de voorbije vijf decennia een continue gebruik als **goederenkoer**. Zowel het Digitaal Terrein Model als de hoogteprofielen tonen aan dat de gronden **genivelleerd** zijn door middel van afgraving. We mogen ons inziens er van uitgaan dat de **ondergrond** aanzienlijk **verstoord** is.

1.3 DE IMPACTBEPALING

De inrichting van het projectgebied als een groene zone en ontmoetingsplek, brengt slecht **minimale ingrepen** met zich mee. De uitgravingen, in de vorm van paden, groenzones en wadi's, zijn beperkt tot respectievelijk **35, 40 en 50 cm**. De uitgegraven grond wordt ter plekke hergebruikt, o.a. in de aanleg van een speelheuvel.

Het projectgebied ligt net ten zuiden van de spoorweg Brussel – Kortrijk, dewelke is aangelegd in 1868. Minstens sinds 1971 zijn de gronden binnen het projectgebied in gebruik als goederendepot. De hoogtemodellen en hoogteprofielen geven aan dat dit gepaard ging met een nivellering van de terreinen. Bovendien impliceert dit gebruik als goederenkoer, ook vijf decennia van goederentransport met zwaar vrachtverkeer en wisselende stockage van gronden en andere. We kunnen dus stellen dat, zowel de aanleg van de spoorweg, als de inrichting en het gebruik van het terrein als goederenkeur, de ondergrond aanzienlijk verstoord hebben.

De aard van de geplande werken, in relatie tot het recente gebruik van de gronden, laat toe te stellen dat deze werken een bijzonder geringe impact op de ondergrond zullen hebben.

1.4 DE WAARDERING VAN DE ARCHEOLOGISCHE SITE

Het onderzoek toonde aan dat het projectgebied zich bevindt op de noordwestelijke uitloper van een heuvelrug, tussen twee beekvalleien. Hoewel het terrein iets hoger gelegen is, buiten de alluviale valleien van de twee nabijgelegen beken, zijn de gronden rondom het projectgebied gekarteerd als matig nat tot nat. Als deel van een bebouwde zone, is voor het terrein zelf geen informatie over de bodem voorhanden.

Binnen het projectgebied zelf en in de directe omgeving zijn geen sporen van menselijke aanwezigheid aangetroffen. In de ruimere omgeving (vanaf 300 tot 500 m en verder) is menselijke aanwezigheid uit de steentijden en de Romeinse periode in kaart gebracht door middel van veldprospecties. De vaststellingen concentreren zich voornamelijk ten westen van het projectgebied, ter hoogte van en ten westen van de Peerdestokbeek. Ook wat de middeleeuwse periode betreft, concentreren de vondstlocaties zich langsheen de Peerdestokbeek en de Zwalmbeek, ten noorden van het projectgebied. Voor de postmiddeleeuwse periode wijzen de historische kaarten op een **beperkte menselijke aanwezigheid** en het **landelijke, agrarische karakter** van de omgeving van het projectgebied. Het projectgebied bevindt zich immers op ca. 1 km van de dorpskern van Sint-Denijs-Boekel. De huidige concentratie aan bewoning kent geen historische voorloper. Het is de aanleg van de spoorweg Brussel – Kortrijk en de inrichting van een station die voor een toename in bewoning op deze locatie hebben gezorgd.

1.5 DE BEPALING VAN DE MAATREGELEN

Op basis van de landschappelijke, de historische, de cartografische en de archeologische data, kon een verwachting gemaakt worden ten aanzien van het archeologisch erfgoed. Het bureauonderzoek toonde aan dat er binnen het projectgebied geen archeologisch erfgoed te verwachten valt:

- Het hoogtemodel en de hoogteprofielen geven aan dat het projectgebied ooit aanzienlijk is **afgegraven en genivelleerd** en vervolgens enigszins opgehoogd. Dit is naar alle waarschijnlijkheid te wijten aan de inrichting en het gebruik van de gronden als goederendepot en stockageruimte.
- Er zijn **geen archeologische sites of vondsten** bekend in de Centraal Archeologische Inventaris op het onderzoeksterrein, noch in de directe omgeving. Op basis van de CAI zien we dat de menselijke aanwezigheid in de steentijden zich concentreerde ter hoogte van de beekvalleien. In de Romeinse periode zijn sites vastgesteld zowel in de beekvalleien als op de iets hoger gelegen gronden. Tijdens de middeleeuwse periode is de menselijke aanwezigheid opnieuw meer vastgesteld t.h.v. de beekvalleien. Sporen van bewoning of menselijke activiteit in de postmiddeleeuwen zijn nauwelijks vertegenwoordigd.
- Het projectgebied bevindt zich **niet in of nabij de historische dorpskern van Sint-Denijs-Boekel**, maar op 1,1 km ten noordwesten er van. De historische kaarten geven aan dat het projectgebied steeds **onbebouwd** is gebleven en dat de bewoning langs de straten rondom het projectgebied altijd beperkt is geweest. De historische kaarten wijzen voor het projectgebied op een gebruik van de gronden als **akkers** omzoomd door hagen.
- De **beperkte impact van de geplande werken**, in relatie tot het recente gebruik van de gronden, laat toe te stellen dat deze werken een bijzonder geringe impact op de ondergrond zullen hebben.

De combinatie van de hierboven beschreven elementen noodzaakt in onze opinie **geen archeologisch onderzoek**.